

Marta Kunicka

Najstarszy zwój Tory

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 117

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Najstarszy zwój Tory

W bibliotece uniwersyteckiej w Bolonii, wykładowca hebraistyki, Mauro Perani odnalazł najstarszy znany kompletny zwój Tory, czyli *Pięcioksięgu Mojżesza*. Na manuskrypt włoski uczony natknął się w lutym tego roku podczas aktualizowania katalogu zbiorów bibliotecznych. Zwój ten w roku 1889 został błędnie datowany na XVII wiek i w związku z tym leżał niemal kompletnie zapomniany. Zdaniem badacza jest on znacznie starszy i liczy prawdopodobnie około 850 lat. Potwierdzać to przypuszczenie mają standardy przepisywania świętego tekstu ustanowione przez Majmonidesa, wybitnego żydowskiego intelektualistę zmarłego na początku XIII wieku. Badania paleograficzne, zajmujące się analizą kształtu liter, pozwoliły Peraniemu na datowanie dokumentu na lata między 1155 a 1225 rokiem n.e. Szacunki te zostały również potwierdzone metodą radiowęglową (Salento i Chicago). Zwój z Bolonii po rozwinięciu ma długość 36 metrów, a jego wysokość wynosi 64 centymetry. Wykonany jest ze skóry. Według tradycji biblijnej Torę, czyli *Pięcioksiąg Mojżeszowych*, spisał sam Mojżesz. Inna nazwa Tory to *Pentateuch*, jest to pierwsza i najważniejsza część Biblii hebrajskiej, czyli *Starego Testamentu*.

Pierwotnie stanowiła jeden zwój, a w obecnych wydaniach składa się na nią pięć pierwszych ksiąg Biblii: *Rodzaju*, *Wyjścia*, *Kapłańska*, *Liczb* i *Powtórzonego Prawa*. Prawie każda synagoga, zarówno w Palestynie, jak i w diasporze, posiadała swój zwój Prawa Mojżeszowego, który odczytywano i omawiano w dniu sabatu. Kopiowaniem zaczytanych i zniszczonych tekstów, które składowano w specjalnym miejscu, zwanym genizą, które po pewnym czasie było grzebane, zajmowali się zawodowi przepisywacze, czyli soferowie.

Zachowany w całości tekst jest tak cenny, ponieważ do dnia dzisiejszego niewiele ich pozostało. Pełny hebrajski tekst pierwszych pięciu ksiąg biblijnych znany jest z wcześniejszych kodeksów (ksiąg) Biblii hebrajskiej, przede wszystkim z *Kodeksu Leningradzkiego* (z 1008 roku) oraz częściowo zniszczonego, ale jeszcze starszego *Kodeksu z Aleppo* (z 920 roku).

Źródło:

<http://archeologiabiblijna.wordpress.com/2013/05/31/w-bolonii-odnaleziono-najstarszy-zwoj-tory/>
Marta Kunicka

Wystawa „Okna Polsko-Izraelskie”

W dniach od 22 maja do 6 czerwca bieżącego roku w gmachu Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej w Katowicach można było zobaczyć wystawę fotografii Nili Epstein (Aravot) zatytułowaną „Okna Polsko-Izraelskie”. Wystawa została zorganizowana w związku z uroczystościami nadania tytułu Doktora Honoris Causa Uniwersytetu Ekonomicznego Profesorowi Szewachowi Weissowi.